

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Kmetijske zadruge in kmečki dolgovi.

Ministrski svet je izdal 2. februarja t. l. uredbo, ki se z njo spreminjajo določila prejšnje uredbe o zaščiti kmetov. Februarska uredba je med drugim v čl. 5 določila, da zaščita kmečkih dolžnikov ne velja napram kmetijskim zadrugam. K temu členu je izdal kmetijski minister tolmačenje v pravilniku z dne 25. marca t. l., v katerem pojasnjuje, katere zadruge je smatrati za kmetijske zadruge, ter določuje, da naj zadrugne zveze predpišejo odplačilne načrte za terjatve zadrug napram kmetom, nastale pred 20. aprilom 1932, in naj jih predložijo kmetijskemu ministrstvu v odobritev.

Preden je Zadrugna zveza v Ljubljani predložila zahtevani odplačilni načrt, je razposlala nekatera vprašanja, ki jih je smatrala pri odplačevanju kmečkih dolgov za najvažnejša, včlanjenim posojilnicam. Od 339 kreditnih zadrug je odposlalo odgovore 196, torej 58%. Odgovori so prav zanimivi. Poudarjajo med drugimi naslednje misli: rešitev kmečkih dolgov ni v odplačilnem načrtu in v zaščiti kmeta, marveč v zboljšanju gospodarstva; vir zla je padanje cen kmetijskih pridelkov; kmetijsko ministrstvo naj bi ukrenilo, da se cene kmetijskim pridelkom zvišajo, kmečkim potrebščinam pa znižajo; pavšalna zaščita ni dobra, treba je razlikovati med dolžniki in raznimi pokrajinami, ker so razmere pri vsakem kmetu drugačne in po raznih krajih različne; pravi izhod iz današnjega stanja, tako naglašajo nekateri posojilnice, je posredovanje države, ki naj oskrbi ali potem Privilegirane agrarne banke

ali na kak drug način posojilnicam nova sredstva, brez katerih ni mogoče obnoviti obtoka in rešiti vprašanja kmečkih dolgov.

Na podlagi materijala, dobljenega iz odgovorov, je Zadrugna zveza jasno spoznala, kaj je obča želja posojilnic. Na sestanku z zastopniki Zveze slovenskih zadrug in Zveze gospodarskih zadrug je bil sklenjen odplačilni načrt, ki določa med drugim naslednje:

Kdo se smatra za dolžnika-kmeta, je določeno v členu 2 uredbe o zaščiti kmetov. Zadruge računajo dolžnikom-kmetom od 1. januarja letos največ 6-odstotne obresti na leto za nazaj, le zadruge, ki imajo več kakor četrtno svoje obratne glavnice (to je vseh lastnih

in tujih sredstev) izposojene od drugih denarnih zavodov, smejo računati dolžnikom-kmetom od 1. januarja letos največ 7inpolodstotne obresti na leto. Dolžniki-kmetje morajo vsako leto najkasneje do konca novembra plačati gornje obresti od dolžne glavnice. Od dne dospelosti se računajo zamudne obresti v enaki izmeri.

Dolžno glavnico plačajo dolžniki-kmetje, če presega glavnica 6000 Din, v 12 letih in sicer: v letu 1935 1 odstotek, v letu 1936 2 odstotka, v letu 1937 3 odstotke, v letu 1938 4 odstotke, v letu 1939 5 odstotkov, v letu 1940 7 odstotkov, v letu 1941 9 odstotkov, v letu 1942 11 odstotkov, v letu 1943 13 odstotkov, v letu 1944 14 odstotkov, v l. 1945 15 odstotkov in v letu 1946 16 odstotkov. Kot dolžna glavnica se smatra stanje dolga, izračunano po členu 3, odstavku 5, uredbe o zaščiti kmetov. Odplačilo na glavnico je plačati vsako leto najkasneje do konca novembra.

V NAŠI DRŽAVI.

Končno veljavna določitev novo izvoljenih poslancev. Glavni volilni odbor je končal svoje delo in se bo sestala nova skupščina 3. junija. Volilni odbor je prisodil od 370 poslancev Jevtičevi listi 303, Mačkovi 67. Dr. Maksimovičeva in Ljotičeva lista sta ostali brez mandata. Po banovinah so mandati takole razdeljeni: **dravska:** Jevtičeva lista 27, Mačkova 2 (skupaj 29); **savska:** J. 48, M. 27 (skupaj 75); **primorska:** J. 14, M. 10 (24); **vrbaška:** J. 17, M. 8 (25); **drinska:** J. 34, M. 5 (39); **zetska:** J. 30, M. 3 (33); **donavska:** J. 44, M. 8 (52); **moravska:** J. 39, M. 2 (41); **vardarska:** J. 44, M. 1 (45); upravno področje **Belgrad-Zemun-Pančevo:** J. 5, M. 0 (5). Med novimi poslanci je največ odvetnikov in sicer 58, kmetov je le 51, govorcev 35, 55 uradnikov, ostali so zdravniki, inženjerji, časnikarji, učitelji in duhovniki. Na Mačkovi listi sta kandidirala tudi vodja bosanskih muslimanov dr. Mehmed Spa'lo in voditelj bivših demokratov Ljuba Davidovič. Nobeden od omenjenih ni bil izvoljen.

Zakaj je JNS propadla? »Glas naroda« (23. maja) piše: »Polpretekli režim

Če dolžna glavnica pri zadrugi ne presega 6000 Din, odplačuje dolžnik zadruzi poleg vsakoletnih obresti letno najmanj po eno četrtno dolžne glavnice, in sicer do konca novembra vsakega leta. Če dolžnik ne plača obresti in odplačila na glavnico v teku treh mesecev po dospelosti, izgubi pravico do ugodnosti po tem odplačilnem načrtu.

Ako zadruge ugotovi, da dolžnik odtujuje ali obremenjuje ali pa pušča svoje premoženje, tako da bi iz tega nastala nevarnost za njeno terjatev, izgubi dolžnik pravico do ugodnosti po tem odplačilnem načrtu z dnem, ko je prejel od zadruge pismeno obvestilo o tem.

Obresti, ki bi jih bil moral plačati dolžnik do 15. decembra 1934, se smejo po prisilnem potu izterjati po preteku 15 dni po objavi tega odplačilnega načrta v »Službenih novinah«.

Ta načrt je že bil pred Veliko nočjo poslan kmetijskemu ministrstvu v odobritev. V moč bo stopil šele po odobritvi in objavi v »Službenih novinah«.

*

JNS je dokončno propadel predvsem zaradi tega, ker ni imel korenin med ljudstvom, zlasti pa med našim malim človekom, ki je v naši državi v ogromni številčni premoči.

Mrtveca obujajo. »Jutro«, ki je od nekdanjega glasila JNS, poroča, da organizacije JNS »z vnemo« obnavljajo svoje delovanje, v Beogradu pa hočejo preosnovati vrhovno vodstvo. Torej nekako pomladilno postopanje morda po vzoru pomlajevalca Voronova?! Pa kaj pomagajo takšni pomladilni poskusi na mrtvem predmetu? Kar je mrtvo, se ne da poživiti. Čim več si date dela in posla okoli mumije, tem prej vam bo razpadla v prah.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Trmasta Madžarska. Svet Društva narodov v Ženevi se je na zadnjem zasedanju pečal zopet z marsejskim zločinom. Na izredni zasedanju Društva narodov lani decembra so obravnavali dokaze Jugoslavije glede krivde Madžarske na atentatu. Svet Društva narodov je naložil 10. decembra lani Madžarski, naj izvede strogo preiskavo, kako so si nekateri njeni državljani nakopali krivdo pri atentatu na našega kralja in naj krivce kaznuje. Madžarski je bila tudi dana naloga, naj predloži Društvu narodov poročilo, kako je

Priljubljeni prebaori
 uporabljajte znani
PLANINKA - čaj
BAHOVEC
 Pristen je le v plombiranih paketih
 Lekarna
Mr. Bahovec, Ljubljana
 Reg. br. 76 od 5. II. 1932.

izvršila preiskavo in kaznovala krivce. Madžari so predložili že 12. januarja Ženevi obsežno poročilo, v katerem se trmasto izmikajo kaki krivdi in zavračajo vsako odgovornost za smrt kralja Aleksandra. Na madžarski odklonilni odgovor je poslala jugoslovanska vlada v Ženevo posebno spomenico, v kateri ugotavlja, da je bila preiskava, katero je izvedla madžarska vlada o marsejskem atentatu, skrajno površna. Izpovedi prič so protislovne in druga drugi nasprotujoče in sploh je celotni uspeh madžarske preiskave nezadovoljiv. Prepis jugoslovanske spomenice je bil izročen vsem zastopnikom v svetu Zveze narodov.

Madžarska se udala in obljubila za bodočnost poboljšanje. Zgoraj poročamo, kako je kazala Madžarska z ozirom na odgovornost pri marsejskem atentatu trmo in se je skušala otresti vsake krivde. Na seji sveta Društva narodov 25. maja pa je izjavil odposlanec Madžarske slovesno, da bode Ogrska za bodoče preprečila na svojem ozemlju vsako nasilno delovanje.

Spretna krinka za oborožitev Avstrije. Avstrijska vlada je izdala nepričakovano odredbo, po kateri vstopa vsa oborožena sila Avstrije v takozvano domovinsko fronto. V okviru domovinske fronte, ki bo pod poveljstvom rednih častnikov in pod nadzorstvom vojnega ministrstva, se bo število avstrijske redne vojske, ki bi naj znašalo le 33.000 mož, poljudno širilo. Avstrija se bo začela pod krinko domovinske fronte oboroževati in zunanji svet ne bo nikoli znal, koliko pravega vojaštva je v vrstah domovinske fronte.

Pij XI. — 78letnik. Čez dva dni dopolni sv. Oče Pij XI. 78. leto svojega življenja. Rojen je bil 31. maja 1857 v Desio pri Milanu. Kot duhovnik služi Gospodu 56 let, kot papež pa 13 let. Svojo težko, največje odgovornosti polno službo kot Kristusov namestnik na svetu opravlja s pomočjo božje milosti z veliko, od vsega sveta priznano razumnostjo, iskreno vnemo in neumorno delavnostjo. Prosimo Boga, naj ga ohrani še mnogo let v krepkem zdravju ter mu nakloni v najboljše meri svojo pomoč!

Nadškof Jeglič — 85letnik. Danes obhaja divši ljubljanski vladika nadškof dr. Jeglič svoj 85letni življenjski jubilej. To je jubilej moža, ki je sebe,

Izid volitev v čehoslovaški senat. — Zadnjič smo poročali o izidu čehoslovaških skupščinskih volitev. Istočasno kot volitve v parlament so se vršile tudi volitve v senat in je njih izid sledeči (v oklepajih dosedanje število senatorjev): Češki agrarci 23 (24), Henlein 23 (—), češki socijalni demokrati 20 (20), komunisti 16 (15), češki narodni socijalisti 14 (16), češka ljudska stranka 11 (13), slovaška ljudska stranka 11 (9), narodno združenje (Kramař 9 (9), češki obrtniki 8 (6), nemški socijalni demokrati 6 (14), Madžari 5 (9), nemški krščanski socijalci 4 (6).

Nemčija preneha letos v jeseni s članstvom pri Društvu narodov. Nemčija je že lani javila Društvu narodov, da izstopi kot članica. Letos na jesen poteče po določbah Društva narodov določeni rok, po katerem preneha biti Nemčija končno veljavno članica Društva narodov in poteče za njo vsaka obveznost glede sklepov Društva narodov.

Mirna poravnava spora med Italijo in Abesinijo. Cele mesece je obstojala najresnejša nevarnost, da vsak trenutek izbruhne vojna med Italijo in Abesinijo, saj so že imeli Italijani ob abesinsko-italijanski meji v svoji vzhodno afriški koloniji Eritreja zbrano precej številno armado, ki je najmodernejše opremljena. Italijani so zavlačevali oboroženi spopad z izgovorom, da čakajo na konec deževne dobe v ogroženem ozemlju in potem bodo udarili. Abesinija se je zatekla k Društvu narodov, naj ono reši spor, ker sta Italija in Abesinija članici Zveze narodov. Na sedanjem zasedanju sveta Društva narodov v Ženevi so prevzeli posredovalno nalogo med Italijani in Abesiniji Angleži. Dne 25. maja je svet Društva narodov spravljal z dnevnega reda spor med Abesinijo in Italijo. Določeno in sprejeto je bilo, da se bosta Abesinija in Italija mirno pobotali potom razsodišča. Le za slučaj, da bi ne došlo do sporazuma, se bo baval svet Društva narodov ponovno s to zadevo na zasedanju septembra. Vojna nevarnost v Afriki je za enkrat odstranjena.

*

svoje življenje, in vse svoje življenjsko delo posvetil Bogu, cerkvi in domovini. Širom Slovenije, osobito v njenem osrčju, v Ljubljani, so se vršile ter se vršijo velike slovesnosti kot dokaz za to, kako visoko cenijo naše ljudstvo svojega voditelja, učitelja in vzornika. Z imenom nadškofa dr. Jegliča je tesno zvezan velepomembljiv del slovenske zgodovine v važnem razdobju svetovne vojne in njej sledeče preureditve Evrope. Jugoslavija ima v dr. Jegliču velikega pobornika in vdanega sina. Bog ohrani sivolasega nadškofa še mnogo let v čast cerkvi in v ponos ter veselje naroda!

Novi škof. Senjsko-modruška škofija je dobila novega škofa dr. Viktorja Buriča. Novi škof se je rodil v Kraljeviči 6. septembra 1897. Mašniško posvečenje je prejel leta 1920.

Katoliškimi dekletom za evharistični kongres! Evharistično slavje letošnje-

ga leta v Ljubljani je namenjeno vsem katoliškim vernikom Jugoslavije, brez razlike stanu in starosti. Na tem kongresu se mora veličastno pokazati, da smo eno telo vsi, ki verujemo v Jezusa Kristusa po naukih sv. cerkve in uživamo od istega Kruha. O tej edinstvi nas hoče kongres prepričati in v njej utrditi, da bo zveza ljubezni med nami in Kristusom ter med nami samimi v njegovi cerkvi živa in neporušna. Kakor je bilo zavživanje evharističnega kruha prvim kristjanom vir ljubezni, edinstvi in moči, tako naj ima tudi v naši dobi ista hrana isti učinek! Kongres, ki je namenjen vsem vernim, je seveda namenjen tudi vsem katoliškim dekletom. Ne samo članicam Marijinih družb in nekaterih drugih društev, marveč vsem, ki jih sveti krst in sv. birma družita s cerkvijo — vsem, ki hočejo živeti iz Kristusove vere. Vsak bo moral priznati, da je božje hrane in edinstvi s cerkvijo potreben posebno dekliški stan, ki ga današnje rafinirano oddaljevanje od vrelcev božjega usmiljenja meče trumoma v žrelo nenasitnega materializma, zmaja s stotimi glavami. Dekleta naj zato na kongres gledajo kot na izredno važno svojo zadevo. — Dekleta! Kongres je v veliki meri važna zadeva vašega stanu. Po svoji naravi in smislu za žrtve ste bile vedno med najbolj navdušenimi za verske prireditve. Naj seže do neba to vaše navdušenje za največjo versko prireditev v naši domovini, za evharistični kongres v Ljubljani! Vse velike reči pa uspejo le, ako so dobro pripravljene. Trajni uspehi evharističnih kongresov so bistveno odvisni od globoke in dolgotrajne, v prvi vrsti duhovne priprave. Zato bodi ta priprava prvi izraz vašega navdušenja za kongres, za katero pridobite vse svojega stanu! Kongres smatrajte le kot najlepše potrdilo in veličastno krono evharistične priprave. Dekleta v mestu in na deželi, dijakinje ali obrtnice, delavke ali uradnice, za vas gre, zato se vseh priprav za kongres živahno udeležujte, posebno pa same evharistično živite in v tem smislu usmerite vse svoje žrtve in molitve. Skrbite tudi, da bo vaš stan na kongresu kar najbolj častno zastopan.

Kotlje-Brdinje. Tudi pri nas smo postavili 5 m visok križ na prijaznem in razglednem Mlatejevem vrhu v čast Kristusu Odrešeniku, kot spomin na sveto leto 1934-35. Blagoslovil ga je g. Ivan Serajnik, župnik iz Kotelj, na velikonočni pondeljek popoldan ob veliki udeleži vernikov, ki so prišli od blizu in daleč, da počastijo ta novi in v velevažni spomin postavljeni križ. Marsikatero oko je bilo rošno pri ganljivih in pomembnih besedah, ki jih je govoril ob tej priliki g. župnik. Kraljevo znamenje sv. križa nam je spomin trpljenja in jamstvo vstajenja.

Ptujska gora. Kakor vam je že vsem znana stara božja pot na Ptujsko goro, tako se bodo tudi letos vršili skozi celo poletje razni shodi. Tako prosimo, da bi se jih v obilnem številu udeleževali vsi, kateri iščete tolažbe pri Materi božji, ker tam jo boste gotovo tudi dobili. Prvi ta shod se bo vršil 1. in 2. junija, na katerem je sledeči razpored. Dne 1. junija prihajanje romarjev celi dan v procesijah in